

Kliimamuutus, küberjulgeolek, kriiside reguleerimine ning rahvusvaheliste organisatsioonide koostöö – need olid president Toomas Hendrik Ilvese kõneteadad New Yorgis, kui Eesti riigipea esines täna oma riigi nimel Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee 62. istungjärgul.

Kliimamuutus on nüüd pälvinud vajalikkude tähelepanu ja äratanud maailma riikide missioonitunde, ütles president Ilves.

"Jah, me mõistame arengumaade erivajadusi, kui kõne all on jätkusuutlik majanduslik areng ja vaesuse väljajuurimine. Kuid sama oluline on lahutada majanduskasv energiatarbimisest ning süsinikdioksiidi heitkogustest," kõneles Eesti riigipea. "Energiaallikate mitmekesistamine ja taastuva energia laialdasem kasutuselevõtt on tee tulevikku. Igaüks meist peaks võtma enda kanda osa ühisest vastutusest energiatarbimise suurendamise eest."

Süsiniku eemaldamise ressursid ja tehnoloogia pärinevad eelkõige tööstusriikidelt, nentis president Ilves, lisades: "Seepärast on oluline jätkata tööstus- ja arengumaade vahelist dialoogi roheline majanduse evitamisel – vähendades sõltuvust süsinikupõhisest kütusest ning püüdes tasakaalustada inimtegevusest põhjustatud kliimamuutusi. Meil tuleb soodustada keskkonnasõbraliku energia tootmiseks vajaliku tehnoloogia ülekandumist. Eesti peab siin parimaks võimaluseks arengu sidumist investeeringutega puhastesse tehnoloogiatesse."

Rääkides küberjulgeolekust, ütles Eesti riigipea, et küberrünnakud on selge näide kaasaegsetest asümmeetrilistest ohtudest julgeolekule: "Need võimaldavad halvata ühiskonna nappide vahenditega, sealjuures ise eemal viibides. Tulevikus võivad kurjategijate või terroristide küberrünnakud muutuda märksa ulatuslikumaks ja ohtlikumaks relvaks kui need on juba täna."

President Ilvese sõnul peavad valitsused lisaks konkreetsetele tehnilistele ja õiguslikele küberrünnakute vastu suunatud meetmetele ka eetilises plaanis määratlema kübervägivalla ja -kuriteo mõiste, mis – täpselt nagu terrorism ja inimkaubandus – on ära teeninud üldsuse hukkamõistu.

"Me kutsume rahvusvahelist üldsust üles tegema koostööd küberjulgeolekut puudutavates õigusküsimustes. Kuna kogu see ala on ikka veel suhteliselt uus, on hädavajalik luua sellele vastav õigusruum. Esimese sammuna kutsume kõiki riike üles ühinema Euroopa Nõukogu küberkuritegevuse konventsiooniga. Konventsioon on ühinemiseks avatud ka nendele, kes ei ole Euroopa Nõukogu liikmed," rääkis Eesti riigipea, nimetades väga tähtsaks rahvusvahelise koostöö algatuseks Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (ITU) peasekretäri poolt maikuu käivitatud ülemaailmset küberjulgeoleku programmi.

"Ka Eesti ühineb Ühendatud Rahvaste Organisatsiooni koolitus- ja uuringuinstituudi hinnanguga, et meil on hädasti vaja ülemaailmselt kokku lepitud ja põhjalikku küberruumi seadust, ning et just ÜRO saab tagada selleks tööks vajaliku erapooletu ja õiguspärase foorumi," ütles president Ilves.

Kriiside reguleerimisest kõneledes tervitas Eesti riigipea ÜRO ja Aafrika Liidu rahuvalveüksuste loomist, et ohjeldada Sudaani Darfuri piirkonda laastavat vägivalda ja ebastabiilsust. Samas kutsus ta ÜRO-d olema silmatorkavamalt ja mõjusamalt esindatud ka näiteks Afganistanis, mis annaks julgust kohalikele elanikele ning oleks ka rahvusvahelistele abiorganisatsioonidele ja valitsusvälistele ühendustele märguandeks suurendada jõupingutusi.

Euroopa kriisikolletest rääkides peatus president Ilves Gruusias asuval Abhaasial.

"Praeguse olukorraga seal ei saa me rahule jääda. On oluline luua pooltevaheline usaldus ning alustada taas kohtumisi Gruusia valitsuse ning Abhaasia esindajate vahel. Siin ei ole kohta ei sisemistele ega väljastpoolt lähtuvatele sõjalistele provokatsioonidele," ütles Eesti riigipea. "Seda konflikti on võimalik lahendada, kui kõik huvitatud pooled käituvad konstruktiivselt. Meil tuleb luua selle kriisi reguleerimiseks vajalik poliitiline tahe, ning selles osas on Euroopa Liidu senisest tõhusam panus teretunud."

President Ilves kutsus rahvusvahelist üldsust tegutsema kooskõlastatumalt sunnitud rännetega seotud probleemide lahendamisel, olgu siis kodudest massilise lahkumise põhjuseks vaesus, relvastatud konfliktid või looduskatastroofid.

"Sunnitud lahkumine kodust on alati tragöödia. Ma tean seda. Minu perekonna sundisid kodumaalt lahkuma Nõukogude okupatsiooniväed. Sulandumine uude ühiskonda on alati raske

katsumus. Üksnes hästi kooskõlastatud, ühiste jõupingutustega suudame tagada, et inimesed ei peaks iialgi lahkuma oma kodust sellepärast, et neil ei ole teist valikut. Seega peaks globaalne lähenemine inimeste rännetele olema ka edaspidi eluline küsimus ÜRO päevakorras," ütles Eesti riigipea.

Vaata ettekande videosalvestust ÜRO kodulehel <http://www.un.org/webcast> .
Vabariigi Presidendi kõne eestikeelset täisteksti võib lugeda [siin](#) .

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229